

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Sermo Quartus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

EJUSDEM PIERII DE FLAVIORUM NOBILITATE.

ET ANTIQUIS IN AGRO BELLUNENSIIUM MEMORIIS.

SERMO QUARTUS.

Uæ super Vituni patriæ nostræ historia, antiquitate, nominis causa, quæque super Anaxo flumine nostro peculiari, quoquo modo in Flavium, & mox in Plavium nomen ejus abierit, ubi is oriatur, quo ambitu devolvatur, quæ hinc inde fluente in comitatum admittat quot & quantæ ex eo utilitates percipiuntur, & ubi denique Hadriatio immixtus esse desinat per triduum hoc disserimus honoratissimi Cives, neque ignari sumus, in hac tam abditarum rerum inquisitione, multa esse potuisse, quæ propter tot rerum ambiguitates, & opinionum variarum aggerationem nonnullis tædii aliquid potius attulerint, quam delectationem; sed nihil me retulisse opinor quod ad earum quas tractandas susceperamus aut fidem facere, aut veri similitudinem exponere manifestam, minimeque confictam, mihi non videatur. Sed enim si quam ex superioribus sermonibus molestiam concepistis, eam hodie per jucunditatem rerum quas allaturus sum recipio me delecturum. Institutum enim meum est, de Flaviorum splendore & gloria, uti de patronis nostris, qui erga nos adeo benefici fuerunt aliqua delibare, deque multis in agro Bellunensi meritis antiquorum, & aliquot aliis foris & jam non importunè adscitis, plurima quæ cognitu digna sunt vobis indicare, quæ omnia puto non sine delectatione, voluptateque vestra suscipiuntur. Mox ad celebritatis vestræ sacram quasi anchoram, quippe ad Lucii Tertii Pontificis. Max. diplomate deveniemus, quamque lata fuerat Bellunensis nominis jurisdicção, atque meridiana luce clarius ostendemus. Ut verò Flavii nostri, atque adeo reliquorum Hostiliorum memorias, quæ temporis injuriam superarunt vobis jam incipiam recensere, ne Vespasianorum Impp. domum Flaviorum cognomento inclitam gloriôsè nimis videar ostentare, neve sexcentos alios ornatissimos viros, qui nomen hoc olim illustrarunt, quasi Chryppi Medeam huc accersam, recitabo vobis inter ea, quæ præ manibus sunt inscriptionem illam; quæ non procul hinc ad Maniacum in Celinæ fluminis ripa conspicitur: accipite eam obsecro & mox, an vos Hostiliorum pudeat viderote,

C. HOSTILIUS ET P. EGNATIUS VIETOR
 QUINTÆ DECIMÆ LEGIONIS TRIBUNI
 P. S. P. Q. R. DIMICANTES PARITER
 OCCISI HEIC PARITER JACENT
 SINGULARE POSTERIS EXEMPLUM
 ET CHARITATIS ET FORTITUDINIS
 CILINENSES XXL. DIES ATRÆDI
 LUCSERUNT.

In quo quidem titulo, quod Veitor pro Victor notatum ſit, ne adeo miremini in numo etiam argenteo. DIVUS AUGUSTUS VEITORIANUS habetur. Domitiam Severam C. Hoſtilii conjugem legitis in Epigrammate Bellunenſi, accipite nunc Hoſtitiam Severam L. Hoſtilii filiam in Romano monumento apud Trajani columnam in alveo ſacri lavacri D. Nicolai aede.

D. M. S.
L. HOSTILIO ONESIMO
HOSTILIA SEVERA
PARTI PISSIMO ET
HOSTILIUS PARTHENIO
PATRONO.

Sed enim ea magis arbitror placitura, quæ noſtrum per agrum quotidie reperiuntur. Nunquid obſecro non vidiftis, quinto ab hinc lapide, loco qui Bolagus dicitur, Mauſolei quandam veluti umbram? extant enim adhuc magni operis veſtigia, tumulusque rotunda forma ruderibus obrutus, toto prorsus ædificio verſo, ſive is fuerit felix Epiſcopus, is enim juxta proximam ædiculam humi conditus, ut titulus ejus oſtendit, ſive barbarorum alius, qui noſtræ urbis conditori tantam invidereſcit celebratam. Argumentum autem excitari olim eo loco operis inveni ego inſcriptionem pulchram & elegantem, quam ſitu, calceque oſtrectam, labore mox meo deſalam conſpicuum in locum transferendum curavi. Ejus hoc eſt exemplum.

JOVI O. M.
HOSTILIUS
SERTORIANUS
V. S. L. M.

Placet vobis, ut video, conciliæ & elegans dedicationis figura, quid ſi literas videritis illas pulchre admodum elaboratas, & vere Romanas? quantum veſtræ huic regioni gatulabimini, quæ præſtantes adeo viros, ſi non oppidorum conditores, quod pravo quis præditus ingenio fortè conetur, inſiciari, certè incolæ & cives habere meruerit. Hoc enim nulla cujusquam nobis invidia demſerit, neque inimicorum labefactabit injuria. Sed enim quid nota literarum quatuor punctis diſſita ſibi velint quaſierit aliquis. Nam superiores illas in apice tituli poſitas, JOVI OPTIMO MAXIMO ſignificare ambigit nemo, inferiores hæc tantum. V. S. L. M. facere vobis negotium videntur, cum præſertim plerique veſtrum ſint antiquitarum hujusmodi perquam ſtudioſi, qui notarum earundem inſcriptionem a libi etiam obſervarint, ut Albæ Julię Pannoniæ oppido, quod ad Noricos pertinet legunt.

FORTUNE
PUBLICÆ
VITALIS
V. L. S. M.

Et ibidem loci, quod appoſuiſſe non pigeat.

ÆSCULAPIO
ETHYGIÆ CE-
TERISQ. HUIUSQ.
LOCI SALUTARIB.
C. JUL. FRONTO-
NIANUS VET. EX
B. F. COS. LEG. V. M. P.
REDDITIS SIBI LUMI-
NIBUS GRAT. AGE EX
VISO PRO SE ET CARTEIA
MAXIMA CONJUG. ET JUL.
FRONTINA FILIA
V. S. L. M.

Et in oppido, cui nunc vulgo nomen Vynexa- item alteram Romæ trans Tyberim apud Mat-
 pud Cœnobitas ejus loci vetus monumentum thæos.
 literis insignitum.

INVICTO
 MITHRÆ
 L. OCTAVIUS
 GRATUS
 V. L. S. M.

Quarum quidem litterarum multæ nimirum sunt interpretationes. Exponunt enim alii VOTO SOLUTO LIBERO MUNERE. Alii VOTUM SOLVIT LIBERO MUNERE. Alii VOTO SOLENNI LIBERO MUNERE. Alii VIVENS VEL VIVUS SIBI LOCUM MONUMENTI vel MONUMENTO; quæ quidem omnia unâ cum quibusdam aliis Romanorum notis, quæ sub Valerii Probi titulo prodierunt, quamquam in eo libello multa mihi subditiâ videntur, nullam tamen earum interpretationem improbarim, cum à veteribus tradita circumferantur, sed neque illam dissimulabo, quæ in idem sumpta plerisque eruditorum magis adridet. Ea. S. VIVENS SIBI LEGAVIT MONUMENTUM quod ideò nonnulli probant, quod quinque alibi notæ V. S. LL. M. VIVENS SIBI LOCUM LEGAVIT MONUMENTO exponi viderunt. Sed illam ego potius admiserim quæ est VOTUM SOLVIT LIBENS MERITO quæ quidem ex aliis antiquorum inscriptionibus desumpta est. Integris enim Locutionibus Romæ legi in MontePincio, sic nunc vulgò nuncupato.

VOTUM SILVANO
 SOLVIT LIBENS
 MERITO T. F.
 DIADUMENUS
 LURNESIANUS
 PRÆGUSTATOR
 AUGUSTI.

SOLI SANCTISSIMO
 SACRUM
 TI. CLAUDIUS FELIX
 ET CLAUDIA HELPIS
 ET TI. CLAUDIUS
 ALYPUS FIL.
 EORUM VOTUM
 SOLVERUNT
 LIBENS MERITO
 CALIBENSES DE
 COH. III.

Ex his igitur patet singulares illas notas in Hostilii titulo dubio procul significare VOTUM SOLVIT LIBENS MERITO. Quod si alia quoque vultis recitari vobis monumenta, quæ virorum illustrium memoriam in nostram usque diem a temporum injuria vindicarunt, passimque per Bellunensem agrum conspiciuntur, ab eo incipiam, quod paucis ante annis Orceus vico, tertio ab hinc lapide repertum est, pulcherrimis quidem litterarum characteribus elegans, sed ornamentis operis Corinthiaci artificiosè admodum elaboratis longè formosus. Est vero inscriptio in hunc modum.

T. SERTORIO
 PROCULO
 II. VIR. D. PRÆ-
 FECTO. III. Q.
 FLAMINI VIX.
 ANN. XXX. MENS. VI.
 OPTIMO FILIO
 PARENTES FECE-
 RUNT H. M.

Sertorianos ſuperius habuiſtis, nunc Sertorios regionem veſtram illuſtraſſe conſpiciſtis. Quam ſpecioſa ſunt hæc Romani civis cognomenta, quam præ ſe fert generis antiquitatē. Cui T. Sertorio Proculo nomen fuerit, qui decē vir, qui iuridicundo Præfectus, qui Tertium Quæſtor, qui flaminis honore inſignis habitus ſit quanto verò mœore legentum pectora labefactat, cum momentum id à parentibus factum inſpiciamus optimo filio, qui triginta tantum annos, menſes ſex vixerit. Verum is nequaquam deplorandus, qui tam inſigni familia nobilis, tantæ celebritatis honoribus decoratus vitæ brevitatem memoriæ ſuæ diuturnitate ſuperavit.

Sed cur Poeticos diſſimulemus qui Neronis Claudii Imperatoris temporibus clarere, fauces eas forti, quæ Plaviſi exarctiſſimis, confragoſiſque Cathorinorū vallibus erumpentem, per oppoſitas paſſim Saxorum moles eoſque præcipitatum emittunt? Dominabantur hi Læbactibus, noſtræ ditionis populis, qui nomen in hanc uſque diem ſervavere. Obtinuerunt loco eodem Longarem Octaviani Auguſti familiaritate clari, à quibus vico nomen in hunc diem permanſit incolume. Poetici vero ab Imperatore Nerone Claudio faucium harum tutelæ præfecti horologium paganiſ Læbactibus magnis Saxorum mobilibus conſtruxerant, caſtellum in edito clivo munitiverant anguſtiſque; ipſas munitiſſimo loco cuſtodiebant. Horologiū unnc dirutū, diſiectumque; eſt, quotidieque tam vaſtæ ſaxorum moles huc illuc aſportantur. Et niſi ſacello D. Helenæ inſcriptus horologiū titulus altari dicatus eſſet, illum ipſum quoque deſideraremus. Sed age prælegamus, quæ temporum injuriæ ſubductæ ſunt litteræ.

IN HONOREM
CLAUDI
CASARIS AUGUS
GERMANICI
SEX. PÆTICUS Q. F.
TERTIUS ET
C. PÆTICUS SEX
FIRMUS
HORIOGIUM CUM SEDIBUS
PAGANIS LÆBACTIBUS
DEDERUNT.

de inſcriptione hac prænomen Imperatoris ſcalpro ſublato eſt, ut utrum Neronis, an Tiberii, an Domitiani prius ſcriptum fuerit ariolari cogamur. Simus autem quorundam Imperatorū nomina, ob inviſam publicè eorum memoriæ de monumentis deleri ſolita, ſenatusque Conſulto Domitiani titulos ubique; eradendos decretum, omnemque; ejus memoriæ abolendam Tranquillus refert, & Romæ plerisque locis eraſa hujusmodi nomina conſpexi. Quis tamen hic noſter fuerit, in cujus honorem Poetici Horologium Læbactibus dederunt ex nummis quærendum fuerit. Opportunè autem aliquot mecum Roma nunc attuli. Quare videamus an ex his integrum tituli rationem inveniamus. Hic verò primus notatum habet TIT. CLAUDIUS CASAR AUG. P. M. TR. P. IMP. PP. ita hic alter, item unus, & identidem alius. In his quidem Claudii nomen habetur, ſed Germanici nuſquam; inſpiciamus igitur ex altero loculo nummus, in quibus Germanici nomen eſt. at hi omnes Domitiani faciẽ habent, & inſcriptio profitetur IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. II. Eadem in hoc altero, & in illo & aliis, ſed Claudii cognomentum hic nuſquam. Non igitur Domitiani nomen in inſcriptione noſtra fuit. Sed hos alios è loculis excutiamus. Agnoſcitis jam Neronianos ex faciẽ, at quid ſcriptum ſit prælegamus IMP. NERO CLAUD. CÆS. AUG. GER. P. M. TR. P. Bene habet, habemus hic Germanicum, habemus Neronem, habemus Claudium, at inſpiciamus & hos; Neronis ejuſdem litteræ ſunt NERO CLAUDIUS GÆSAR AUR. GER. P. M. TR. P. IMP. PP. ita hic alius inſcriptum habet, ita reliqui ex hoc loculo.

Præterea meminifſis apud rerum ſcriptores legere Neronem à Senatu hoſtem judicatum. Neroniſque; nomen profanum fuiſſe paſſim. Unde etiam è nummis nomen id ſublato conſuſumque non ſemel aſpexi. Quare nulla mihi reliqua ſit dubitatio quin hic NERONIS CLAUDI. ſcriptum fuerit, cum præfertim locus hic exciſus totidem ſit litterarum capax, ut circino dimetiſus ſum. Sed antequam inſcriptionem hanc de manibus amittamus animadvertite diſtinctionem HORIOGIUM ſecunda ſyllaba à principio per I. non per o, ut vulgo ſcribitur notatum. Nimirum ea illis placita eſt compoſitio, ut o. in i. commutarent. Non procul verò ab ædicula in qua hæc habetur

Inscriptio, altera quoque in privatarum ædium pariete quodam juxta viam in hæc verba.

A S C L E P.
J O P. X E-
L I U S P O-
L I O M O-
N I T U S
P O S U I T

Facile autem crediderim Poeticos illos, de quibus paulo ante loquebamur, agrum eum omnem obtinuisse, qui ampla fati planicie, à fortunæ vico, qui quinto abhinc lapide est, Monteq; Serva digressus in Peninsulam excurrit, Plavio ripas undecimque tribus à lateribus Lancinante. Nam vico Polia Poetici nomen est, quamvis singulis tantum syllabis utrumque nomen in unum enuncietur quippe POLPÆT. quod ea equorum pascua fuisse significat, quæ Poetius haberet in altero hujus agri vico, via Juliz quæ per pontem tribus ab urbe millibus passuum meritorii plerisque divertoriis frequens est in hospitio quodam ad Libram Publici vectigalis venerabilis antiquitatis monumentum inspexi, cujus inscriptionem hanc vobis afferro.

F I L I P O S U E R U N T M E M O-
R I A M P A T R I S V O S S A T V R
N I A N O P O T I O O B I-
T O C V M C O M P A R E S V A
V A L E N T I A N A V O L V S I A.

Latinus hic omnino titulus, sed Græcis aliquot litteris sparsim interpositis, quibusdam vix dum exasceatis. Videtis vero placuisse illis A. vocalem ad A Græcè consonantis effigiem figurare & A T P I litteris pene Græcis scribere illud etiam inventu rarum profra oratione. O B I T O qua for-

ma Poeta libentius usi, ut apud Maronem. Morte obita. Sed quoniam video vos tam sitibundos ad hæc inhiare, ostendam & alia hujus generis, quæ toto agro vestro neglecta jacent. Et illud monumentum cum primis commemorabo, quod Chori II. ab urbe lapide tot lanceis impetum, diffra-ctumq; cernitur; fuit in eo vetustissima quædam inscriptio, qua magna vetustatis injuria sublata altera hæc super inducta est.

T. TURRANIUS SEVERINUS
CONJUGI SUÆ CARISS.
BLICIAE COSTANTINÆ VIVUS F.

In quo quidem titulo COSTANTINÆ absque N. in prima syllaba scriptum est ubi COCERT. pro concertatio in Neronis nummo quem paulo ante attreclabamus, & COS. pro consul, passim in Romanorum monumentis. Neque legitur pugeat, quod Caneti Alemanæ meæ vico in Adicula D. Blasii habetur antiquo lapide.

M. JUNI PAP. MAXIMI
LIVI. D. PRÆCELLIA MAXI-
MINA CONJUGI
CARISSIMO. V. F.

Ultra progressus in vico Tecliano Adicula D. Teclæ offert se alterum, specioso nomine. Præcellia monumentum in signe, id ita inscribitur.

C. DURENIO SECUN-
DO DORIFERO
OMNIBUS HONORI-
BUS. M. F.
PRÆCELLIA PROCULA
MARITO OPTIMO.

Erant verò Doripheri, ſi quis hoc curet, Pratoriani milites. Non procul hinc in viro Zumelis, Zamelum nunc vulgo dicitur, Præcellia hujus conſanguinei iisdem nominibus Durenii, ſecundi atque Bræcellia conditorium habuere, cujus inſcriptio hæc adhuc in platea foroꝛque ipſo ſpèctatur.

M. PRÆCELLIVS
Q. F.
PAP. VITVLVS
SIBI ET
DVRENIAE L. F.
SECVNDÆ
VXORI ET SVIS
V. F.

Hos verò Præcellios Romanos cives, atque eos quidem non ignobiles fuiſſe volo vobis ex M. Tull. Ciceronis epiſtola comprobare. Is enim familiaritatis ſuæ libro XIII. cum ad Caſarem jam rerum potitum ſcriberet, Præcellium quendam unice commendavit, Præcellium Caſaris neceſſarium ſuum, ſuum verò familiariffimum, virique optimi filium, quem adhuc adoleſcentem propter ejus modeſtiam, humanitatem, animum, & amorem erga ſe ſingularem mirificè diligebat. Addit ad hæc Præcellium adoleſcentis hujus patrem reipſa doctum ſe intellexiſſe, didiciſſeque ſibi fuiſſe ſemper amiciffimum, eumque de illis eſſe, qui irridere & objurgare ſolitus eſſet, quod honorificentiffimè invitatus à Caſare, non ei ſe conjungeret verſumque illum Euripidis Ciceroni indentidem objectaret, *μὴ γὰρ σὺ φιλεῖς ὄντις ἄλλ' ἀντὶ σὺ φέρες*, Odi ſapientem qui ſibi nil ſapit, quæ dicta volui ut cognoscatur Præcelliorum, qui ad vos transmigrarunt, prudentiam, multis jam ab hinc annis ſcriptorum memoria commendatam. A Melo mox Plavia ad dexteram tranſiſto in colle D. Martino ſacro, qua fluvius Corduvius proxime labitur quinis ab urbe paſſuum millibus Turrania, ſerè omnis familia uno comprehenſa conditorio, hujusmodi inſcriptionem habet.

P. TURRANIO
P. ANISIO IIII
VIR. TURIAE ARINIAE,
P. TURRANIAE
P. ARINI 7B OPTI-
ANISI. TVRRANI-
VS SECVNDVS.
V. F.

Quæ ita explicare poteſt; Publico Turrano Publico Anifio quartum viro Turia Arinia Publica Turania, Publii Arinii, Libertæ optimæ Anifius Turranius Secundus vivens fecit.

Jacet hic lapis ante altare, & aſſiduè pedibus ſacra facientium atteritur, ut multa jam in eo nomina exeiſis mediis dictionum partibus aboleri incipiant. Altare autem ſuſtinet columnæ Cippus, in quo ita ſcriptum.

Quæ quidem magni alicujus operis indicia unde magnas Turraniarum opes in hoc agro poſſimus exiſtimare, qui quidem non apud nos tantum, ſed & in reliqua Venetiæ celebres fuerint, Nam & Vincentiæ, ut reliqua miſſa faciàm ad D. Felicis ita legas.

V. F.
L. TVRRANIVS L. F.
VALENS
SIBI ET
TERENTIAE Q. F.
PRISCÆ VXORI
H. M. ET. L. S. H. N. S.

Puto vero vos notas has literarum singulis singulas punctis distitas plerisque locis observasse, idque sibi velle, perinde ac si scriptum esset. HOC MONUMENTVM ET LOCVM SEPULTURÆ, ve sepulchri HÆREDES NON SEQUENTVR. Cujus rei Horatium Flaccum interpretem habemus qui libro I. Sermonum primo S. VIII. scripserit.

Hoc misera plebs stabat commune sepulchrum

Pantalabo scurva, Nomentanoq; nepoti.

Mille pedes in fronte trecentos cippus in agrum

Hic dabat Heredes monumentumne sequerentur.

In eadem urbe Vicentina alter ejusdem Turrani familia titulus his litteris notatus est.

V. F.
C. TVTVRANIVS
SECVNDI LIB.
EVANTHVS
CONCORD.
C. TVRRANIO.
PANTAGATHO ET
C. TVRRANIO
EVTHICO
LIB. OPT.

Est & apud M. Tullium, epistolis ad Atticum hujus familiae celebritas eo loco quartæ epistolæ Q. Frater, ut mihi videtur quo volumus animo est in Pomponiam, & cum ea nunc in Arpinati prædio erat, & secum habebat hominem *geni* *quan* D. urrianum. Quod verò ad familiae hujus antiquitatem pertinet reliquæ monumenti Romæ sunt in vico nunc Regula huncupato, in quo nomen laturo eorum est, qui Sergii Galbæ Imp. Aug. Curatores anni secundi, imaginum domus Aug. cultorib. signum libertatis restitutæ dedicarunt, inter quos annotati sunt C. Turranius Polybius & C. Turranius Florus, & Turranium Tragicum Poëtam Naso celebrat de Ponto Eleg. ultima.

Mesaq; Turrani tragicis immixta cothurnis.

Et quod ad Turraniam spectat & Aniciorum nomen, de quibus mentio superius habita Romæ etiam in æde D. Mariæ ad Busta Gallica scriptis legi.

TVRRANIÆ ANICIÆ
JVLIANÆ C. F. COJVL

Quorum verò dicet aliquis, tam multa de Turraniis? aut ubi de nostris agitur quid eos Roma oportuit accersitos? Dolor huc me adegit in consolabilis ob luctuosam amici mei Antonii Turrani memoriam tametsi decimum jam annum eum desideramus, qui Græcis, Latinisq; literis eruditissimus, philosophicis, & eloquentiæ studiis admirabilis, humanitate præcipua, probitate incomparabili omnium Veterum Turaniorum splendorem & gloriam ad se unus attraxerat, quæ Fata impia, ne diutanta seculi felicitate frueremur juvenem admodum magna omnium admiratione Philosophiam, veram illam inquam, & elegantem Papiæ profitentem iniquissime nobis invidere.

Sed nostra jam prosequamur. Ad primum hinc lapidem in suburbano Musæo juxta portam ædiculæ D. Jacobo sacrae fragmentum antiqui monumenti est, gentilium id meorum titulo dicatum in quo cum plurima desiderentur, litteræ tantum hæc ad huc incolumes vetustatis injuriam evasere.

D. M.
CAPERTI
ÆVALENTI
INÆ C. M.
VALERIAN
COIIVGI

Intra ædem verò multa sunt ex quadrato quodam cippo unaquaque ex parte dejecta scalpro, ut ne syllabæ quidem unius vestigium sit relictum, quod integrè legi possit. Sed si mei me cognominis similitudine delectari patiamini, apponam ex Alba Julia, quæ in Ripensibus Noricis est memoriam allatam in hunc modum.

J. O. M. STATUAM.
C. VALERIUS.
VALERIANUS
EX VISU P.

Non ignoratis autem, ut puto ex historiis Valerianum Imp. an. Sal. nostræ 256. Decio successisse, qui dum in Rhetia, & Norico ageret, ab exercitu Imperator creatus, & mox Aug. factus, unde tot apud nostros Valeriani nominis monumenta.

Sed nimium contamur Urbana recensere. Nam in D. Petri libitinaria porticu Conditorium habemus Cufonii memoria celebre, quod indicio nobis est clarissimas familias hinc migrasse Venetias, inscriptio ita habet.

D. M.
QVINCTIAM
XIMA SIBI ET
CONJUGIVO
CVSONIO SEVE
RINO. V. F.

Ne verò vos hæsitare quod QVINCTIA per C. T. scriptum est, noritis & QVNICTVM, & QVINCTIVM eodem modo plerisque locis vocatum esse, & antiqui id fuisse moris ostendit nomenclatura quædam Romæ apud Julium Porcium, in qua fit mentio Augusti Ti. Cæsaris Germanici, cui honorando adfuerint DOMITIUS A HENOBARBUS. Fuit is Neronis pater & cognomentum id calumniosum duxisse Neronem apud Historicos legistis, post quem ascripti sunt F. QVINTIVS CRISPINVS & J. QVINCTIVS. Sed jam nos ad se vocat præclarus ejus monumenti titulus, quem ad ædis primariæ parietem, qui aream pratoriam spectat apposuimus. superioribus annis de vetustis Basilicæ nostræ fundamentis erutum in eo nunquid ita scriptum invenistis.

IMP. CÆSARI
M. AVRELIO AN-
TONINO AUG.
ARMENIACO
MEDICO PARTHI
COM NTIE
MAX. OT. XX.
IMP. III. P. P.
DIVIA NINIFIL.
DIVI HAD AIANI NE-
POTI DIVI TRAJANI
PARTHICI PRONE-
POTI DIVI NERVÆ
ABNEPOTI
D. D.

Placet vobis nimirum M. Aurelii Antonini principis optimi conservata memoria; sed quod sexto, septimo, octavo, nono & decimo versibus quinque vel sex literæ mediæ desiderantur, sollicitari videmini, si quid igitur nostra consequi poterimus, ea vos cura liberabimini. Sexto versu post absolutam locutionem PARTHICO. M. incisum est, puto sic, non tota videtur, ut commodum ex Aufonio Gallo vobiscum jocer.

Ita desolus in quadram lapidis quatuor circiter ex hoc versu notas amisit. Hic igitur ego primum MAX. reposuerim & quod sequitur ita substituendum existimarim, ut legamus PARTHICO MAX. est enim usurpata nuncupatio Maximi ubi Parthicum ponitur, ut in nummo SEPART MAX. & super eodem Antonino Capuæ ad pontem IM. CÆS. AVG. M. AVRELIVS ANTONINVS PIVS FELIX AVG. PARTHICVS MAX. & reliqua mox subsequatur PONTIFICI MAXIMO. Sed tribus tantum litteris. MAX. uti scriptum, quia subjungendum est. TRIB. POT. XX. hoc est Tribunitiæ potestates vigesies. Ita enim & numerum & aliarum inscriptionum series deposcit, & litterarum, quæ desiderantur numerus ad amissum quadrat. Perdifficile verò est Quid inter litteras IMP. & numerum III. suppleendum sit invenire, sed nisi me aliquot hujusmodi inscriptiones fallunt, & si alti mensuræ credimus legendum est IMP. II. COS. III. non enim plurimum notarum capax locus est.

dixerit

dixerit quispiam divinare est, aut ex commodo suo commentari, neque adeo exsolvere, quod reced-
 ni me nolle fabulas fabulari. testibus igitur opus est, ut quod conjectura primum sum assecutus, re
 ipsa verum esse comprobatur. Opportune vero mihi præ manibus est Urbani Valeriani Patris mei
 Itinerarium, qui quocunque se contulerit, totius antiquitatis vir studiosissimus, nihil usquam, quod
 ad rerum memoriam faceret, quin exciperet, describeretque prætermisit. Interea igitur, quæ
 Mediolani facere ad antiquitatis cognitionem observavit, ex antiquo lapide titulum ejusdem M.
 Aurelii descripsit, ejusdem Antonini, ejusdem Augustini, ejusdem Pontificis Maximi, ejusdem Tri-
 bus potestatis, per quod vices id honoris gesserit, expresserit, expresso numero. Ibi jam eundem
 ter consulem videbitis, eundem Divi Antonini filium, Divi Hadriani nepotem, Divi Trajani Par-
 thici pronepotem. Divi Nervæ abnepotem, ut in nostro habetur. Sed inscriptionem proferam-
 us.

IMP. CÆSARI
 M. AVRELIO ANTONIN.
 AVGVST. PONTIFICI MAX.
 TRIB. POT. XVII. COS. III.
 DIVI ANTONINI PII FIL.
 DIVI HADRIANI NEPOT.
 DIVI TRAJANI PARTHICI
 PRON. DIVI NERVÆ. ABN
 AVXVMATES PVBLICE.

Hic tamen quia scriptum non est quotiens Imperator fuerit, fortasse quis numerum ejusmodi
 ei titulo additum non esse ex more crediderit. Age igitur & hoc ostendamus apud veteres inve-
 niri. Romæ quidem in Capitolio ab leva Romanæ Curia sub exteriore porticu, ubi nunc caput
 ahenum colosseum ex Commodi statua præcisum & ruinarum invidia præceptum, juxta monu-
 mentum est hoc titulo notatum.

IMPERATORI CÆSARI DIVI TRAJANI
 PARTHICI FIL. DIVI NERVÆ NEPOTI
 TRAJANO HADRIANO AVG. POTIF.
 MAX. TRIBUNI C. POTESTAT. XX.
 M. P. II. COS. III. PP. MAGISTRI
 VICTORUM VRBIS REGIONUM XIII.

Hujus

Hujus generis, & illud eſt, quod in Tuſculano Riperiæ agro Veronenſi haberetur.

IMP. CÆS. AUG. ANTONINI
 PIL. FIL. DIVI HADRIANINÆ.
 DIVI TRAJANI PARTHICI
 PRONÆ. DIVI NERVÆ AB-
 NÆ. M. AVRELIO ANTONICO
 AVGVSTO ARMENINO
 PONT. MAX. TRIB. POTEST
 XVIII. IMP. II. COSS. III.
 BENACENSES.

Quod ſi plura hujus generis vultis, in arcu fori Boarii legere eſt inter L. Septimii titulos. TRIB. POTEST. XII. IMP. XI. COS. III. & in ejuſdem honore in Triumphalaciru TRIB. VNIC. POTEST. XI. IMP. XI. COS. III. Nullam igitur hæſitationem eſſe reliquam puto, quin reſtituendum in noſtro ſit IMP. II. COSS. III. quod anguſta loci brevitæ plurium notarum ductus non admittit: quæ verò ſubſequentur etſi ipſa etiam interſecta, nullam tamen aggerunt ambiguitatē, verſu igitur nono ANTONI nomen. Et decimo HADRIANI nullius controverſia reddendum, quod tam ex Imperatoriæ adoptionis ordine quam ex Mediolanenſi Epigrammate manifeſtum. Sed quoniam quæ ad pulcherrimæ hujus inſcriptionis declarationem facere videbantur, ſatis videmur explicare, ne minima quæq; colligendo dictioni meæ importunè quadam ſedulitate vel faſtidium, vel odium, importem præteritis aliquot ſermoni ſinem imponemus. Cùm igitur viri Bellunenſes habeatis, quod me vobis receperam exhibiturum, de Belluni nomine demutationis rationem, ad hæc multa antiquitatis veſtræ Teſtimonia urbis originem & Conditorem. Auſimq; dicere me operæ pretium meruiſſe, quod omni ut puto rejeſta controverſia vobis eum adinverim, & Flaviū annè tot annos è memoria mortalium elapſum reſtituerim. Super eſt ut quando flumen veſtrum reperitiſtis, & ipſam urbis ſi non conditorem dubio procul ampliorem agnoviſtis, grato eum animo ſuſcipiatis marmoreum illud conditoriū C. FLAVII HOSTILII in quo veſtræ urbis hiſtoria tam eleganter deſcripta eſt, in urbem inferri procuretis, & inſigniori aliquo loco ſupra columnas III. ſuſtollī decernatis, eosque honores monumento huic habeatis, quos ipſi Flavio, ſi apud vos verſatus eſſet, deferre miminè negaretis. Quale enim & quantum ad virtutem incitamentum poſteris veſtris relicturi eſtis, cùm per vos didicerint, ſe non ex Alpinis cautibus, non ex roboribus iis, quæ frequentia adeo paſſim apud nos pullulant, ſed ex Romano ſanguine progenitos, ſed Herculis nobilitatem univerſam generi ſuo primordia dediſſe. Unde enim malit quiſpiam humano præditus ingenio oriundum ſe gloriari, quàm ab his gentibus, quæ omni virtutum genere, præclaraque rerum egregiè geſtarum celebritate populos nationeſque omnes, ut palam eſt anteceſſere. Sed lætiſſimum illum & univerſæ civitati veſtræ jucundiſſimum diem videor, cùm indiſta ſolenni pompa conditorium illud transferetis, egoque comes aditus ne ſine cantu & laudatione Hoſtilio parentetis; honores, quos ut Heroi decernere conſtitueritis, Carmine hoc qualicunque celebraturus adveniam